

آناتومی انسانی پایه

مؤلفین:

دکتر محمد مهدی حسن زاده طاهری
دکتر علیرضا ابراهیم زاده بییدسکان
استاد علوم تشریحی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
استاد علوم تشریحی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

چاپ هفتم
تابستان ۱۴۰۳

سرشناسه:	حسن زاده طاهری، محمدمهدی، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	آناتومی انسانی پایه؛ مؤلفین: محمدمهدی حسن زاده طاهری و علیرضا ابراهیم زاده بیدسکان.
خدمات نشر:	مشهد: جهاد دانشگاهی، واحد مشهد، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری:	۳۵۲ص. مصور.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۲۴-۱۸۱-۰
یادداشت:	این کتاب در سال‌های ۱۴۰۳-۱۳۸۷ تجدید چاپ شده است.
یادداشت:	کتابنامه: پایان هر فصل.
موضوع:	کالبدشناسی انسان
شناسه افزوده:	ابراهیم زاده بیدسکان، علیرضا.
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۹۲ ۸۲۹ آح // QM۲۳
رده‌بندی دیویی:	۶۱۱
شماره کتابشناسی ملی:	۱۷۶۹۲۲۴
وضعیت رکورد:	رکورد کامل

آناتومی انسانی پایه
(ویراست اول، ۲۰۰۹)

مؤلفین:

دکتر محمدمهدی حسن زاده طاهری دکتر علیرضا ابراهیم زاده بیدسکان

استاد علوم تشریحی استاد علوم تشریحی
دانشگاه علوم پزشکی بیرجند دانشگاه علوم پزشکی مشهد

صفحه‌آرایی و طرح روی جلد: سیدمهدی متولی شهری / ویراستاری ادبی: حسین مروی مقدم

چاپ هفتم / تابستان ۱۴۰۳ / ۱۵۰۰ نسخه / چاپ: نیکو / صحافی: حافظ

ISBN: 987-964-324-181-0

شابک ۹۸۷-۹۶۴-۳۲۴-۱۸۱-۰

کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال

پیشگفتار

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

شناخت بدن انسان یکی از اساسی‌ترین موضوعات علوم پایه پزشکی و رشته‌های وابسته به آن است که به عنوان یکی از دروس پایه در کلیه رشته‌های یاد شده تدریس می‌شود. از این رو کتابهای زیادی در این زمینه به رشته تحریر درآمده است. آنچه ضرورت چاپ این کتاب را تأیید و آن را از سایر کتب مشابه متمایز می‌سازد، اعتدالی است که در تحریر آن رعایت گردیده، زیرا که برخی از کتب آناتومی عمومی، بسیار خلاصه به بیان مطالب پرداخته‌اند و در گروهی دیگر در فصلهای خاصی از کتاب بیشتر از حد نیاز به جزئیات غیرضروری پرداخته شده است. اما کتابی که تحت عنوان "آناتومی انسانی پایه" فرا روی شماسست و در ۱۵ فصل سازمان یافته است، حاصل تجربه سالیان متمادی تدریس مولفین آن می باشد و سعی گردیده است تا در عین رعایت روانی و شیوایی در بیان مباحث، اعتدال در فصول مختلف کتاب نیز حفظ گردد. علاوه بر این، مجموعه حاضر دارای ویژگیهای دیگری است که به عنوان نمونه به بیان چند مورد اکتفا می نماییم:

۱. در ابتدای هر فصل اهداف کلی و اختصاصی مربوط به فراگیری فصل و در پایان فصل تعدادی سوال بعنوان نمونه و به منظور خودارزیابی دانشجو آورده شده است.
۲. به منظور تسهیل در فهم و یادگیری مباحث آناتومی، فصل اول کتاب به آشنائی با واژه‌های رایج در این شاخه علم (ترمینولوژی) اختصاص داده شده است.
۳. نظر به اینکه سلول‌شناسی، پایه بافت‌شناسی و بافت‌شناسی اساس آناتومی می‌باشد، این دو موضوع در ابتدای کتاب و در حد ضرورت مورد بررسی قرار گرفته‌اند. موضوعی که در سایر کتب آناتومی عمومی کمتر به آن توجه شده است.
۴. علی‌رغم اینکه مطالب در این کتاب به صورت سیستماتیک مورد مطالعه قرار گرفته است، اما برخی از نواحی بدن بر حسب ضرورت و در حد نیاز رشته‌های پیراپزشکی به صورت موضعی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند.

۵. با توجه به اینکه تصاویر، کمک فراوانی به یادگیری مباحث آناتومی می‌نمایند، در این کتاب سعی شده است تصاویر مناسب و عمدتاً شماتیک و گویا در نماهای مختلف از منابع متعدد و معتبر برای هر موضوع انتخاب و متناسب با نیاز دانشجویان مورد ویرایش قرار گرفته‌اند به طوری که وقت زیادی از تألیف کتاب صرف این موضوع گردیده و علاوه بر آن بخش زیادی از حجم کتاب را شامل گردیده است.

۶. دقت زیادی معمول گردیده است که علی‌رغم ثقیل بودن مباحث آناتومی، مطالب لازم با بیانی ساده و شیوا بیان گردند بعلاوه واژه‌های کلیدی در هر مبحث به صورت ایتالیک نگاشته شده‌اند تا باعث خستگی دانشجو نگردیده و فهم مطالب نیز آسان‌تر باشد.

۷. در تدوین برخی مباحث، پاره‌ای از مقالات و سایر تالیفات نویسندگان مورد استفاده و استناد قرار گرفته‌اند.

بی‌گمان با همه دقت و صرف وقتی که در تدوین مطالب اعمال نموده‌ایم، از کاستی و نقص برکنار نیست و این نقایص از دید کنجکاو و نقاد همکاران محترم و دانشجویان عزیز پوشیده نخواهد ماند، لذا خود را مرهون الطاف همه عزیزانی می‌دانیم که با راهنمایی‌های ارزنده خود، ما را در رفع این نقایص یاری می‌نمایند و انشاء... بتوانیم در چاپهای بعدی آنها را برطرف نماییم.

در خاتمه بر خود لازم می‌دانیم از همکاری و مساعدت معاونت‌های محترم آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند و دانشکده علوم پزشکی گناباد که امکان چاپ این کتاب را فراهم آورده‌اند، صمیمانه تشکر و قدردانی نماییم از طرف دیگر از همکاری جناب آقای حسین مروی شهری که ویراستاری ادبی، و جناب آقای مهدی متولی شهری که صفحه‌آرایی کتاب را تقبل فرموده‌اند، نیز سپاسگزاری می‌نماییم. همچنین از مدیریت و کارکنان محترم انتشارات جهاد دانشگاهی که زحمت چاپ این کتاب را برعهده گرفته‌اند نیز صمیمانه قدردانی می‌نماییم.

و من... التوفیق

دکتر علی‌رضا ابراهیم زاده بیدسکان دکتر محمد مهدی حسن زاده طاهری

فهرست مطالب

<p>۷۷.....جمجمه (SKULL).....</p> <p>۸۴.....اسکلت صورت (FACIAL SKELETON).....</p> <p>۸۸.....بررسی کلی جمجمه.....</p> <p>۹۰.....حفرات جمجمه.....</p> <p>۹۲.....سوالات فصل چهارم.....</p> <p>۹۳.....منابع فصل چهارم.....</p> <p>۹۵.....فصل پنجم: مفاصل.....</p> <p>۹۶.....تعریف مفصل.....</p> <p>۹۶.....انواع مفصل از نظر ساختمان.....</p> <p>۱۰۰.....انواع مفصل از نظر حرکت.....</p> <p>۱۰۱.....مفاصل اسکلت محوری.....</p> <p>۱۰۴.....مفاصل اسکلت اندامها.....</p> <p>۱۱۲.....سوالات فصل پنجم.....</p> <p>۱۱۲.....منابع فصل پنجم.....</p> <p>۱۱۳.....فصل ششم: عضلات اسکلتی.....</p> <p>۱۱۵.....عضلات اندامها.....</p> <p>۱۱۵.....عضلات اندام فوقانی.....</p> <p>۱۲۴.....عضلات اندام تحتانی.....</p> <p>۱۳۳.....عضلات سر و گردن.....</p> <p>۱۳۸.....عضلات تنه (Trunk muscles).....</p> <p>۱۴۵.....سوالات فصل ششم.....</p> <p>۱۴۶.....منابع فصل ششم.....</p> <p>۱۴۷.....فصل هفتم: دستگاه قلبی عروقی.....</p> <p>۱۴۸.....تقسیم‌بندی و محتویات مدیاستینوم.....</p> <p>۱۴۹.....قلب.....</p> <p>۱۵۶.....عروق بدن.....</p> <p>۱۵۷.....شریانها.....</p> <p>۱۵۷.....شریان براکیوسفالیک.....</p> <p>۱۵۷.....شریان کاروتید مشترک.....</p> <p>۱۶۰.....شریان تحت ترقوه.....</p> <p>۱۶۱.....شریان آگزیلاری (Axillary artery).....</p> <p>۱۶۱.....شریان بازویی (Brachial artery).....</p>	<p>۹.....فصل اول: واژه‌شناسی.....</p> <p>۱۰.....محورهای اصلی بدن.....</p> <p>۱۲.....واژه‌های بیان‌کننده موقعیت اعضاء.....</p> <p>۱۳.....واژه‌های مربوط به حرکات.....</p> <p>۱۶.....ناهمواریهای سطوح استخوانها.....</p> <p>۱۷.....سوالات فصل اول.....</p> <p>۱۸.....منابع فصل اول.....</p> <p>۱۹.....فصل دوم: سلول‌شناسی.....</p> <p>۲۰.....سلول.....</p> <p>۲۰.....سیتوپلاسم (Cytoplasm).....</p> <p>۲۱.....ارگانهای سیتوپلاسمی.....</p> <p>۲۷.....انکلوزیونها (Inclusions).....</p> <p>۲۷.....هیالوپلاسم (Hyaloplasm).....</p> <p>۲۷.....هسته (Nucleus).....</p> <p>۲۹.....تقسیم سلول (Cell division).....</p> <p>۳۰.....انواع تقسیم سلولی.....</p> <p>۳۱.....سوالات فصل دوم.....</p> <p>۳۲.....منابع فصل دوم.....</p> <p>۳۳.....فصل سوم: بافت‌شناسی.....</p> <p>۳۴.....تعریف بافت.....</p> <p>۳۴.....بافت پوششی.....</p> <p>۳۸.....بافت‌های پیوندی.....</p> <p>۳۹.....خون.....</p> <p>۴۱.....غضروف.....</p> <p>۴۵.....بافت عضلانی.....</p> <p>۴۹.....بافت عصبی.....</p> <p>۵۱.....بافت پشتیبان عصبی (Neuroglia).....</p> <p>۵۳.....سوالات فصل سوم.....</p> <p>۵۴.....منابع فصل سوم.....</p> <p>۵۵.....فصل چهارم: اسکلت بدن.....</p> <p>۵۸.....اسکلت اندامها.....</p> <p>۷۰.....اسکلت محوری.....</p>
---	---

- ۲۱۴.....معدۀ (Stomach or Gaster).....
- ۲۱۵.....رودۀ باریک (Small intestine).....
- ۲۱۵.....دوازدهه یا اثنا عشر (Duodenum).....
- ۲۱۶.....ژژونوم و ایلئوم (Jejunum & Ileum).....
- ۲۱۷.....رودۀ بزرگ (Large intestine).....
- ۲۱۹.....مجرای مقعدی (Anal canal).....
- ۲۲۰.....غدد ضمیمه دستگاه گوارش.....
- ۲۲۱.....کبد (Hepar or liver).....
- ۲۲۳.....کیسۀ صفرا (Gall bladder).....
- ۲۲۴.....مجاری صفراوی (Bile ducts).....
- ۲۲۴.....لوزالمعدۀ (Pancreas).....
- ۲۲۴.....مجاری پانکراس.....
- ۲۲۶.....سوالات فصل دهم.....
- ۲۲۷.....منابع فصل دهم.....
- فصل یازدهم: دستگاه ادراری..... ۲۲۹**
- ۲۳۰.....کلیه ها (Rene or Kidney).....
- ۲۳۲.....عروق کلیه.....
- ۲۳۳.....حالب یا میزنای (Ureter).....
- ۲۳۴.....مثانه (Urinary bladder).....
- ۲۳۵.....پیشابراه (Urethra).....
- ۲۳۷.....سوالات فصل یازدهم.....
- ۲۳۸.....منابع فصل یازدهم.....
- فصل دوازدهم: دستگاه تناسلی..... ۲۳۹**
- ۲۳۹.....لگن.....
- ۲۴۱.....انواع لگن از نظر مورفولوژی.....
- ۲۴۱.....تفاوتهای لگن مرد و زن.....
- ۲۴۳.....پلویمتری (Pelvimetry).....
- ۲۴۵.....دستگاه تناسلی مرد.....
- ۲۴۶.....بیضه (Testes).....
- ۲۴۸.....مجرای اپیدیدیم (Epididimis).....
- ۲۴۸.....غدد کیسه‌ای (Seminal vesicle).....
- ۲۴۸.....مجرای انزالی (Ejaculatory duct).....
- ۲۴۹.....پروستات (Prostate).....
- ۲۴۹.....غدد بولبو یورترال یا کوپر.....
- ۲۵۰.....طناب اسپرماتیک (Spermatic cord).....
- ۱۶۵.....شریان ایلیاک خارجی (Ext. iliac art.).....
- ۱۶۵.....شریان ایلیاک داخلی (Int. iliac art.).....
- ۱۶۵.....شریان فمورال (Femoral art.).....
- ۱۶۵.....شریان پوپلیته (Popliteal art.).....
- ۱۶۷.....وریدها (Viens).....
- ۱۷۴.....سوالات فصل هفتم.....
- ۱۷۵.....منابع فصل هفتم.....
- فصل هشتم: سیستم لنفاوی بدن..... ۱۷۷**
- ۱۷۸.....عروق لنفاوی بدن.....
- ۱۷۹.....بافتهای لنفاوی.....
- ۱۸۰.....اعضای لنفاوی.....
- ۱۸۲.....لنفوسیت‌ها.....
- ۱۸۳.....سوالات فصل هشتم.....
- ۱۸۴.....منابع.....
- فصل نهم: دستگاه تنفس..... ۱۸۵**
- ۱۸۶.....بینی (Nose).....
- ۱۸۷.....حلق (Pharynx).....
- ۱۸۸.....حنجره (Larynx).....
- ۱۸۹.....عضلات حنجره.....
- ۱۹۱.....نای (Trachea).....
- ۱۹۲.....نایژه ها (Bronchi).....
- ۱۹۳.....ریه ها (Pulmones or Lungs).....
- ۱۹۵.....حفره جنب.....
- ۱۹۷.....سوالات فصل نهم.....
- ۱۹۸.....منابع فصل نهم.....
- فصل دهم: دستگاه گوارش..... ۱۹۹**
- ۲۰۰.....لوله گوارش.....
- ۲۰۰.....حفره دهان.....
- ۲۰۲.....دندانها (Teeth).....
- ۲۰۳.....زبان (Tongue or Lingua).....
- ۲۰۵.....غدد بزاقی (Salivary glands).....
- ۲۰۶.....حلق (Pharynx).....
- ۲۰۸.....مری (Esophagus).....
- ۲۱۱.....صفاق (Peritoneum).....

۲۷۵.....	پل مغزی.....	۲۵۰.....	آلت تناسلی مرد (Penis).....
۲۷۷.....	مخچه.....	۲۵۲.....	دستگاه تناسلی زن.....
۲۷۹.....	مغز میانی یا مزانسفال.....	۲۵۳.....	تخمدان ها (Ovaries).....
۲۸۰.....	مغز واسطه ای یا دیانسفال.....	۲۵۴.....	لوله‌های رحم (Uterine tubes).....
۲۸۲.....	مغز انتهایی یا تالانسفال.....	۲۵۴.....	رحم (Uterus or Metra).....
۲۸۷.....	پوشش‌های مغز (Meninges).....	۲۵۵.....	لیگامانهای رحم.....
۲۸۹.....	دستگاه عصبی محیطی.....	۲۵۶.....	مهبل (Vagina).....
۲۹۰.....	اعصاب مغزی.....	۲۵۷.....	اجزای خارجی دستگاه تناسلی زن.....
۲۹۹.....	اعصاب نخاعی.....	۲۵۸.....	پستان (Breast =Mammary glands).....
۳۰۶.....	دستگاه عصبی خودکار.....	۲۶۰.....	سوالات فصل دوازدهم.....
۳۱۰.....	راههای عصبی.....	۲۶۱.....	منابع فصل دوازدهم.....
۳۱۶.....	سوالات فصل چهاردهم.....		
۳۱۷.....	منابع فصل چهاردهم.....		
		۲۶۳.....	فصل سیزدهم: دستگاه اندوکراین.....
		۲۶۴.....	غده هیپوفیز (Hypophysis or Pituitary gland).....
		۲۶۵.....	غده پینه آل (Pineal gland).....
		۲۶۵.....	غده تیروئید (Thyroid gland).....
		۲۶۶.....	غده پاراتیروئید (Parathyroid glands).....
		۲۶۶.....	غده فوق کلیوی (Adrenal glands).....
		۲۶۸.....	سوالات فصل سیزدهم.....
		۲۶۹.....	منابع فصل سیزدهم.....
		۲۷۱.....	فصل چهاردهم: دستگاه عصبی.....
		۲۷۱.....	دستگاه عصبی مرکزی.....
		۲۷۲.....	نخاع.....
		۲۷۵.....	بصل‌النخاع.....
۳۱۹.....	فصل پانزدهم: حس‌های ویژه.....		
۳۱۹.....	دستگاه بینائی.....		
۳۲۴.....	ضمایم دستگاه بینائی.....		
۳۲۸.....	دستگاه شنوایی-تعادلی.....		
۳۳۷.....	سیستم بویائی.....		
۳۳۹.....	سیستم چشائی.....		
۳۴۱.....	سوالات فصل پانزدهم.....		
۳۴۲.....	منابع فصل پانزدهم.....		
۳۴۳.....	واژه نامه.....		